

## **ЛЮДЯНІСТЬ ЯК КОМПЕТЕНТНІСТЬ: ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ**

***Цибульська Т. Є.***

Україна, м. Запоріжжя, Запорізький державний медико-фармацевтичний  
університет

Сучасна медична освіта перебуває в умовах суттєвих трансформацій, зумовлених не лише розвитком клінічних технологій, цифровізацією та впровадженням інноваційних освітніх практик, але й зростанням суспільного запиту на гуманізацію професійної підготовки майбутніх лікарів. У цьому контексті особливого значення набуває поняття людяності як професійної компетентності, що визначає здатність майбутнього медичного працівника діяти не лише професійно, а й етично, емпатійно, відповідально та ціннісно вмотивовано.

Людяність у медичній освіті розглядається як інтегральна характеристика особистості, що поєднує емпатію, моральну відповідальність, толерантність, комунікативну культуру, здатність до співпереживання та дотримання принципів медичної етики. Формування цієї компетентності є стратегічно важливим завданням підготовки фахівців системи охорони здоров'я, оскільки саме вона визначає якість взаємодії «лікар – пацієнт», рівень довіри до медичної системи та ефективність лікувального процесу [1; 2]. Дослідження щодо комунікативної компетентності майбутніх лікарів підкреслюють важливість ціннісно-смыслового компонента професійної підготовки [2].

Ціннісні орієнтації студентів-медиків виступають основою професійного самовизначення та формування професійної ідентичності. Саме в період навчання у закладі вищої медичної освіти відбувається активне становлення моральних установок, професійних переконань та світоглядних позицій

майбутнього фахівця. Як зазначають дослідники педагогічної аксіології, система цінностей визначає не лише ставлення студента до майбутньої професії, а й рівень його готовності до служіння людині як найвищій соціальній цінності [1].

Особливу роль у формуванні людяності як компетентності відіграє компетентнісний підхід, що орієнтує освітній процес не лише на засвоєння знань, а й на розвиток особистісних якостей, професійної етики та соціальної відповідальності. У сучасних дослідженнях наголошується, що професійна підготовка здобувачів вищої медичної освіти повинна базуватися на поєднанні фахової компетентності та гуманістичних цінностей, які забезпечують формування креативної, мотивованої та соціально відповідальної особистості [4].

Ефективними механізмами формування ціннісних орієнтацій виступають проблемно-орієнтоване навчання, клінічні кейси з етичним змістом, рефлексивні практики, волонтерська діяльність, симуляційне навчання, міждисциплінарні курси з біоетики, психології спілкування та медичної деонтології. Важливим є також створення гуманістичного освітнього середовища, у якому викладач виступає не лише транслятором знань, а й носієм професійних цінностей [5, 6].

Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах воєнного часу, коли медичні працівники стикаються з надзвичайними морально-психологічними викликами, високим рівнем емоційного навантаження та необхідністю швидкого прийняття рішень у кризових ситуаціях [3]. Саме людяність стає не додатковою рисою, а базовою професійною компетентністю, що забезпечує психологічну стійкість, професійну етику та збереження довіри пацієнта.

Отже, людяність слід розглядати як одну з ключових компетентностей сучасного медичного працівника, а формування ціннісних орієнтацій студентів — як стратегічний напрям розвитку медичної освіти. Підготовка фахівця нового покоління потребує інтеграції професійної майстерності, моральної відповідальності та гуманістичного світогляду, що забезпечує не лише якість

медичної допомоги, а й збереження людської гідності в системі охорони здоров'я.

Список літератури

1. Ісаєва О., Хміляр І., Єрченко О. Роль ціннісних орієнтацій для студентів-медиків з точки зору педагогічної аксіології // Молодь і ринок. 2023. № 10. С. 45–50.
2. Кінаш І. О. Формування комунікативної компетентності майбутніх лікарів на етапі професійної підготовки // Медична освіта. 2020. № 3. С. 82–87.
3. Самбурська Л. Особливості формування комунікативної компетентності у майбутніх медичних сестер на заняттях з фахових дисциплін // Вісник Черкаського національного університету. Серія: Педагогічні науки. 2022. № 4. С. 43–49.
4. Гринь В., Гринь К., Дельва М., Герасименко Л., Костиленко Ю. Компетентнісний підхід для формування креативної та мотивованої особистості здобувача вищої медичної освіти // Витоки педагогічної майстерності. 2024. № 33. С. 31–41.
5. Андрущенко В. П. Освіта в пошуках нових стратегій мислення. Київ : Педагогічна думка, 2020. 368 с.
6. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі. Київ : Педагогічна думка, 2018. 520 с.